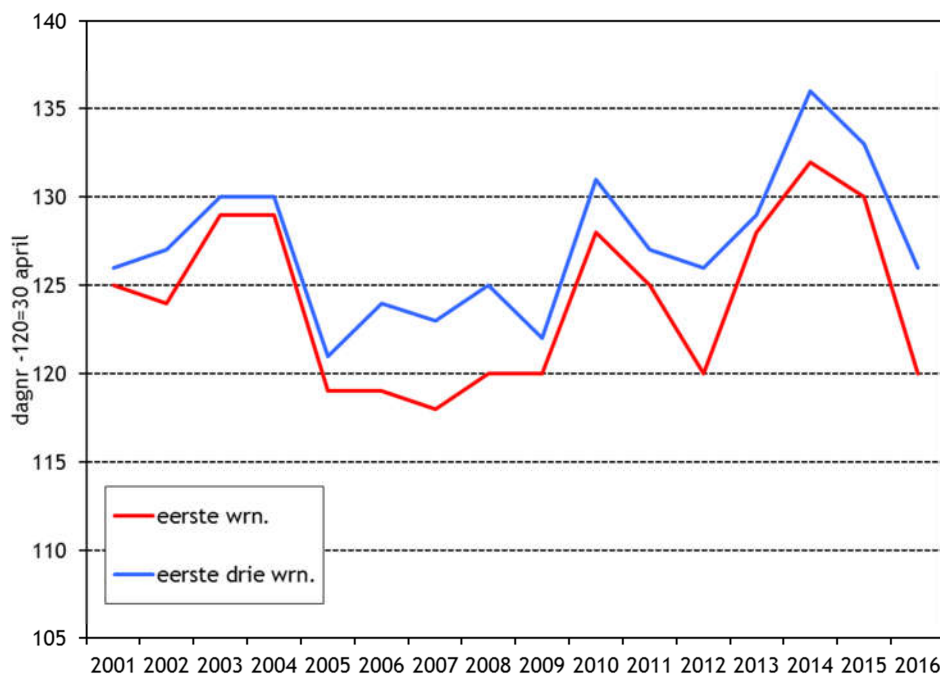

Kwartelkoningen in 2016

Het kwartelkoningseizoen in het voorjaar van 2016 kwam qua timing normaal op gang, met uiteindelijk een vergelijkbaar aantal territoria als in voorgaande jaren. Jaren met sterke fluctuaties lijken vooralsnog voorbij. In dit verslag een kort overzicht van de belangrijkste resultaten.

Aankomst

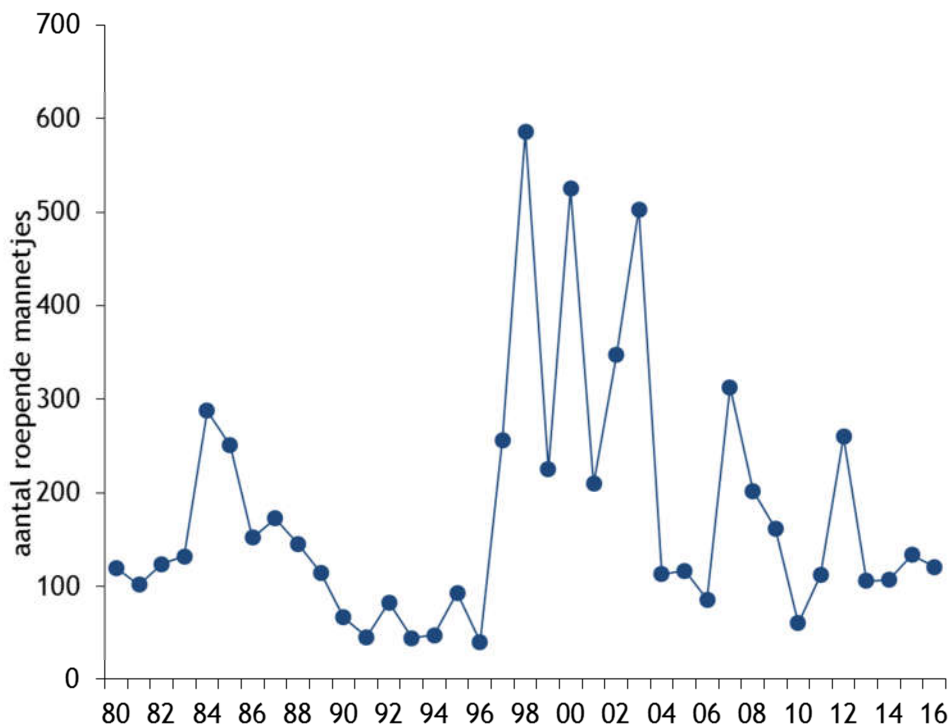
Het seizoen startte in 2016 een fractie vroeger dan voorgaande jaren (figuur 1), maar past verder wel goed in het beeld van eerste aankomst in de eerste week van mei. De eerste waarnemingen werden gedaan in De Wieden, bij Niekerk en in de Hilversumse Bovenmeent. Net als in eerdere jaren werden in mei relatief veel waarnemingen gedaan op locaties waar normaliter niet of nauwelijks Kwartelkoningen voorkomen. Het is niet duidelijk of het hier om doortrekkers gaat (lijkt niet erg waarschijnlijk gezien de van ZO naar NW gerichte voorjaarstrek), of vogels die na enkele dagen roepen weer vertrekken.

Figuur 1. Aankomst van Kwartelkoningen in Nederland aan de hand van roepende mannetjes. Gegevens www.kwartelkoning.nl en www.waarneming.nl

Aantallen en trends

Uiteindelijk werden in 2016 121 territoria vastgesteld. Niet heel verschillend dus van voorgaande jaren (2013-2015 gemiddeld 115). De kenmerkende pieken en dalen die het voorkomen van Kwartelkoningen lange tijd domineerden zijn recent niet te zien (figuur 2). Het jaar 2012 was het laatste met een boven-gemiddeld aantal. In de afgelopen 20 jaar is de hoogte van de piekjaren sterk afgenomen. Het aantal roepende mannetjes in 2013-16 ligt boven het niveau van eerdere daljaren in de jaren negentig van de vorige eeuw en in 2004-10.

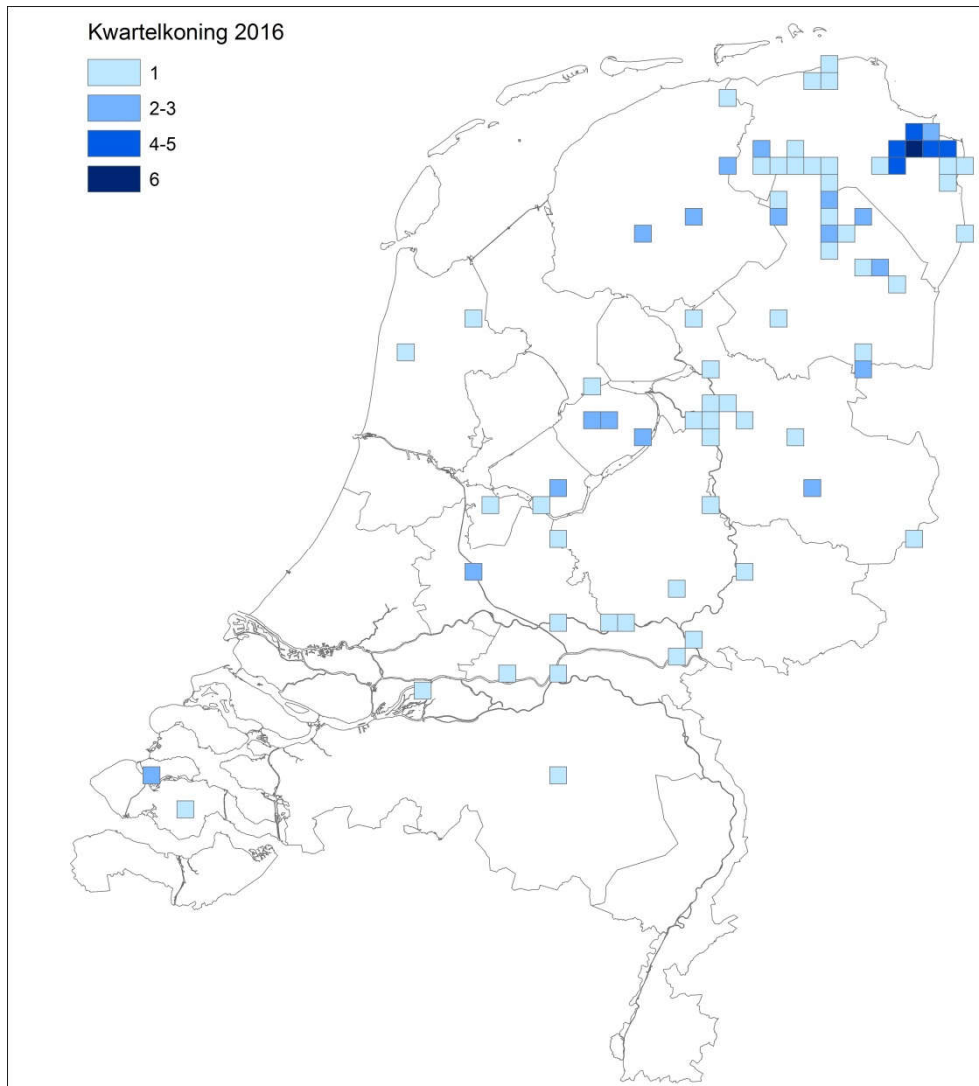
Figuur 2. Aantal roepende Kwartelkoningen in Nederland (Broedvogelmeetnet Sovon).

Belangrijke gebieden en verspreiding

De verspreiding was zoals gewoonlijk sterk geclusterd in de noordoostelijke helft van het land (figuur 3). De provincies Groningen en Drenthe namen het leeuwendeel van de vestigingen voor rekening (resp. 45 en 28 territoria). Daarnaast waren er verhoudingsgewijs veel territoria te vinden in Overijssel (11) en Flevoland (10). Fryslan (5) blijft van de noordelijke provincies duidelijk achter. Vooral in Drenthe is het aantal territoria de afgelopen jaren opvallend constant gebleven.

In Groningen werden de meeste Kwartelkoningen gevonden in het akkerbouwgebied van het Oldambt (32). Daarnaast werden opnieuw enkele vogels vastgesteld in de Noordpolder in Noord-Groningen, waar Kwartelkoningen worden aangetrokken door natuurbraakpercelen. In Drenthe zijn vooral beekdalen favoriet bij de soort, o.a. langs de Drentse Aa (5) en in de Tempel- en Eenerstukken (3). Ook in het nieuwe natuurgebied De Onlanden vestigden zich opnieuw Kwartelkoningen.

Langs de rivieren waren de aantallen aan de lage kant en de verspreiding ijl. Langs IJssel, Rijn en Waal werden resp. 5, 4 en 2 vogels gehoord.

Figuur 3. Verspreiding van Kwartelkoningen in Nederland in 2016 per 5 x 5 km atlasblok.

Nieuwe publicaties en brochure over Kwartelkoningen

Naar aanleiding van een internationale kwartelkoning bijeenkomst in 2015 in Tsjechië verscheen in het najaar van 2016 een speciaal engelstalig nummer van het Duitse tijdschrift *Die Vogelwelt*, met daarin een groot deel van de presentaties in artikelvorm gebundeld. De twee Nederlandse bijdragen zijn als pdf op te halen via de soortpagina Kwartelkoning op sovon.nl (www.sovon.nl/nl/soort/4210, zie 'Publicaties' in rechter kolom).

Verder komt deze maand een nieuwe brochure over Kwartelkoningen beschikbaar, uitgebracht door Vogelbescherming Nederland, met steun van de VBNE. Meer daarover in één van de eerstvolgende Crex-Nieuwsbrieven.

Kees Koffijberg & Jan Schoppers

Sovon Vogelonderzoek Nederland

mei 2017